

- Tað er av størsta týdningi, at samskipti millum foreldur og børn er í lag. Tosið við børnini, sigur Pól J. Thomsen

Rúsevnrir: Foreldur mugu vera ansin

Skrivarin og ráðgevin hjá Rúsdrekka og Narkotikaráðnum, Pól Jákup Thomsen, sigur seg eisini hava hoyrt, at nýggj og sterk rúsevni eru millum føroyskan ungdom.

GRÆKARIS DJURHUUS
MAGNUSSEN

- Jú, eg havi hoyrt og haldi meg vita, at sterkari rúsevni enn hasj er millum føroyskan ungdom. Serliga væl hevur hetta trivst í summarfrítíðunum, tá ungir føroyingar koma heim úr útlondum í summarfrí.

Tað sigur Pól Jákup Thomsen í viðmerking til tíðindini í Sosialinum um,

at so sterk rúsevni sum ecstasy og LSD ferðast millum ungdomin í Havn. Pól Jákup Thomsen leggur tó dent á, at hann ikki hevur nakað handfast prógv um hetta sum hagtøl og líknandi.

Hann sigur, at sum rúsdrekka og narkotika ráðgevi hittir hann nógva fólk, foreldur og onnur, ið hava onkran, ið so ella so úti í misbrúki. So hann er toluliga vísur í, at hesi vandamiklu

evnini eru komin til Føroya.

Broyta meðferð

Pól Jákup Thomsen hevur longu verið runt í skúlnum í Føroyum, og upplýst skúlanæmingar um vandan við hasji og øðrum rúsevnum sum kokain, ecstasy og LSD. Nú er hann í gongd við at upplýsa foreldur um vandan og annað, ið tengt er at ungdomi, ið nýtur rúsevni.

Pól Jákup Thomsen sigur, at ungdomur, ið byrjar at taka hørd rúsevni sum hasj og sterkari, broyta mentalitet, tey broyta atferð.

- Tú verður dølskur, seinur, leggur líka í hetta og hatta, tekur ikki stig til nakað sum helst. Tú fært ikki tíkið teg saman at fylgja við í tí, sum fyrferst rúndan um teg, og summi verða tunglynt. Men tað er sjálvandi ikki galdandi, tá tey eru í einum rúsi, sigur Pól Jákup Thomsen.

Foreldur mugu hjálpa og sjálvi fáa hjálpa

Ráðgevin hjá Rúsdrekka og Narkotikaráðnum heldur tað hava alstóran týdning, at foreldur og avvarandi tósa við børnini - tosa við tey ungu. Tað er ikki nóg mikið at nýta rúsdrekka sum eitt

ræðsluskrímsl. Tað er meira álvari í enn sum so.

- Eg haldi tað hava stóran týdning, at foreldur eru opin fyri øllum tosi við børn og ung. Samskiptið má vera gott. Tey mugu seta seg inn í teir trupulleika og vandar, rúsevni hava við sær. Á tann hátt kunnu tey best upplýsa og hjálpa børnum sínum, heldur Pól Jákup Thomsen.

Hann sigur tað eisini hava stóran týdning, at foreldur, sum hava børn, ið eru misnýttarar, fáa hjálpa. Tað er ongin loyna, at mong foreldur skammast av at hava børn, sum eru misnýttarar.

- Tey vilja spyrja, hvat tey hava gjørt skeivt; hví júst teirra børn eru vordin misnýttarar o.s.fr. Her er tað at vinir, kenningar og onnur, eiga at koma til hjálpar, sigur Pól Jákup Thomsen.

Misnýtslan veksur

Sambært teimum kanningum, sum Rúsdrekka og Narkotikaráðið hevur gjørt síðani 1989, er lutfalsliga stóru vøkstur í rúsevni misnýtsluni millum ung. Og nú koma eisini onnur evni til Føroya.

Sosialurin skilur, at vandamikil rúsevni verða blandað í øl hjá ungum um vikuskiftini.

Ecstasy

Kemiska heitið fyri ecstasy er MDMA, og er partur av rúsevnum, sum eru í amfetamin familjuni.

Í Bretlandi kostar ein tablett av ecstasy millum 100 og 150 krónur.

Tablettarnar verða fyrri tað mesta svølgdar beinleiðis sum tablettir ella hylki. Onkuntíð verða tær uppløystar í vætu, og so verður drukkið.

Ecstasy ber orð fyri ikki at vera vanaelvándi. Hinegin er greitt, at tá fólk hava tikið ecstasy eina tíð, virkar tað verri enn so eins væl, sum í byrjanini. Tí verður mangan farið til onnur upp aftur harðari evni.

Soleiðis virkar ecstasy

MDMA ella ecstasy byrjar at virka einar 30 til 40 minuttir eftir, at tablettin er svølgd. Persónurin fær smá herindi av frøi, men kann eisini fáa vaml millum herindini.

Ein til hálvanannan tíma eftir at viðkomandi hevur etið tablettina, byrjar at álvara at virka. Ymsar ávirkanir ella smærri hendingar, gerast bráðliga stórhendingar, andsvekjandi tíðindi, og allur tónleikur ljóðar og virkar nógvar ferðir betur enn vanligt.

Tað er kortini ikki fyrr enn triggir til fyra tímar eru farnir, at virknaðurin er í hæddini. Ecstasy brúkarar hava upplýst, at virknaðurin er frálíkur, avstressandi, og tú hevur alla tíðina tak (kontroll) á stöðuni. Tú kemur fullkomiliga niður á jørdina, og tú ber yvir við einum og øllum.

Ógvuslig hjáárin

Tað er alt annað enn bara ljósareytt, at vera ecstasy-brúkari.

Av tí at evnið er lutfalsliga nýtt, vita granskarar ikki so nógva um langtíðarárin. Men ofta endar eitt sonnevnt „tripp“ av ecstasy ella MDMA við ógvusligum tunglyndi. Tað hevur nakað við kemiskum broytingarnar í heilanum at gera.

Nógva dømi eru um, at fólk eru deyð eftir at hava tikið ecstasy. Teoriimar eru fleiri, hví fólk doyggja í ella beint eftir rúsin. Ein tann mest útbreidda teorian er tann, at ecstasybrúkarin heldur seg fáa yvirnáttúrlig evni at t.d. dansa. Tey kunnu tí finna upp á at dansa í fleiri tímar út í eitt í nógva hita, og doyggja soleiðis av strongd.

Miðal dosan fyri at fáa MDMA at virka, er millum 50 og 75 mg, men flestu tablettarnar í Bretlandi hava eina styrki millum 70 og 100 mg.

Summi eru rættliga følin yvirfyri MDMA ella ecstasy, ja so følin, at bara ein heilt lítill dosa ella partur av eini tablett kann føra til deyða. Sagt verður, at fólk við hjartatrupulleikum, epilepsi, astma, kvinnur, sum eru við barn, og fólk, sum taka heilivág fyri depressión, ómøguligt mugu taka ella royna ecstasy-tablettir ella nakað, sum hevur við ecstasy at gera.

Revsingin fyri at hava tikið ecstasy/MDMA er í Bretlandi 7 ára fongsulrevsing, og óvanliga stórar bøtur.

Revsingin fyri at útvega ecstasy/MDMA er fongsul fyri lívi í Bretlandi. Harafrat fær viðkomandi stóra bót.

LSD

LSD stendur fyri Lysergic Acid Diethylamide. LSD er kanska upp aftur vandamiklari en ecstasy. Talan er um eitt rúseitur, ið gevur brúkararum nógva hallusinatióinir (hvørvisjónir). Brúkararnir halda seg mangan kunna flúgva út í annan heim, upp á mánan og líknandi. Evnið verður fyrri tað mesta uppløyst og drukkið ella sprænt.

Virknaðurin av LSD verður vanliga býttur upp í fyra stig ella fyra andlit. Á fyrsta stigi gerast litir nógva sterkari aftan á hálvan til heilan tíma. Brúkarin sær ymisk mynstur fyri sær, og deyð ting gerast livandi og fórka seg. Øðrum stigið eru tey á, tá ein tími er farin. Nú sær LSD-brúkarin fyri sær skiftandi mynstur við afturlatnum egum; ótrúligar myndir siggja dagsins ljós - ongastaðni frá. Í hondunum kunnu tey siggja grannvaksnar pálmur. Á triða stigi stendur tíðin still. Tú ert á aðrari planet. Onkrum dómur hetta, meðan onnur gerast ræðsluslugin. Á fjórða stigi, einar 8 tímar seinni, byrjar virknaðurin at hvørva.

LSD broytir skjótt fólk fullkomiliga mentalt. Tey verða paranoid, og fáa sálartígar trupulleikar. Nógva LSD-misbrúkarar doyggja á ungum árum.

Revsingin fyri at nýta ella at útvega LSD er hørd í Bretlandi. Úr 7 árum til lívlanga fongsulrevsing. Nú er LSD eisini millum føroyskar ungdomar.

FLOGFERÐ TIL ÅRHUS

Fráferðin til Århus við ATLANTIC AIRWAYS 11. januar er

FLUTT til kl. 11
LEYGARMORGUNIN

Bussurin til hetta flogfarið fer av Farstøðini í Havn kl. 08.35.

Fráferð úr Århus til Føroya er kl. 14.30.

Atlantic Airways

Tlf. 33344